

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«

»EDINOST« zihaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako leto 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarnah v Trstu po 5 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 6 kr. — Narodnost, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terrate, »Nava tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Terrate« »Nuova Tipografia« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Slovenci!

Naš narod je neznaten po svojem številu. On je sicer veča velicega in mogočnega debela slovanskega in srka iz njega radilni sok za svoje življenje in svoj razvoj; a nemile, več stoletij obstoječe okoliščine so izpodrezale uže precej čutiljivo naravno našo zvezo s tem deblom. Potisnjeni daleč na zapad, odtrgani od svojih severnih bratov, ter obdani skoro od vseh strani od tujih narodov, katerih šege in navade, značaji in svojstva se bistveno razločujejo od naših, moramo Slovenci bojevati neprenehljiv boj za narodni svoj obstanek.

Sreča nam v minulosti ni bila mila. Mnogo prelepe zemlje, ktera je bila last naših pradedov, zgubili smo za vedno. Obširnejša je ta zgubljena zemlja, ko naša sedanja domovina. Tuji narodi, po številu močnejši, bojeviti in brezobzirni, porivali so se čedalje globokeje v slovensko ozemlje, v tem ko se je tihi, miroljubni Slovenec umikal ter jim prepuščal zemljo, ktero je obdeloval; selišča, ktera si je postavil. Če je pa na svoji zemlji ostal, tedaj je kmalo izgubil narodno svojo individualnost in kmalo začel zamenjati sladko svojo govoricu z glasovi tujimi.

Slovenci smo združeni sedaj — razen neznanega števila beneških naših bratov — uže stoletja pod žezlom avstrijskih vladarjev. Dasi vedno zvesti državi in vedno neustrašljivi v nevarnih časih, nismo vendar uživali onega varstva svoje narodnosti, ko drugi narodi. Le redko kedaj se je zgodilo, da je jezik naš prihajal do pičle veljave; sicer je moral vedno

umikati se tujim, narodu našemu nerazumljivim jezikom. V šolah in uradih ni bilo mesta zanj in prišlo je celo tako daleč, da se je smešil in kaznoval oni, ki se je drznol javno govoriti v slovenskem svojem materinem jeziku. Narodnost slovenska izgubljala je, čistost slovenske govornice je ginila; mišljenje slovenskega razumništva se je potujčevalo in slovenski učenjaki pomagali so povečavati slavo tujih narodov.

Še le, ko je presvitli cesar Franc Josip I. dal narodom avstrijskim ustavo, popokali so tesni okovi, ki so tako neusmiljeno stiskali našo narodnost. Slovesno so tudi nam Slovincem bile v ustavi priznane iste pravice, ko drugim državljanom; slovesno je jezik naš proglašen bil za enakopravnega z jezikom nemškim in italijanskim, ktera sta pred tem v naši domovini uživala povsod neopravičeno prednost. — Pač se vsaj nam nasproti ni izvelo še vse ono, kar bi se bilo po jasnih besedah ustave izvesti imelo; a narod naš se je vendar probudil k novemu, veselejšemu življenju, vzbudila se je v njem samozavest, vzbudil ponos in s tem vzrastla ob jednem ljubezen do prekrasne slovenske govornice.

Že to pa je našim sosedom — (Nemcem in Italijanom) preveč. Oni, ki so doslej vedno navajeni bili uživati pred nami neke predpravice; oni, ki so v duhu videli uže sočne naše ravnice, prisojna naša brda in nebotične naše gore za svojo lastnino, ne morejo se nikakor sprijazniti z mislijo, da se te sanje njihove ne bodo spolnile, temveč, da bode narod slovenski vedel braniti svojo domovino; da jo bode vedel ohraniti sebi in slovanstvu.

mi je pomagala naša hišina Ivanka, ki je znala lepo šivati, po sobah spretno pospravljati in kar se spada v njeno službo.

Bilo je baš v večer pred binkoštnimi prazniki, malo dni po najinej poroki. Krasen večer je bil. Midva sva bila na potu na soprogov dom. Po dolgej vožnji po železniški prispohi »lukamatija« na slednjo postajo, kjer je v bližini bilo najino posestvo. Zame in za mojega Milutina je uže čakal voz; hišina Ivanka pa se je peljala za nama v drugem vozu, v kateri je bila nagatila vse moje kovčge. Pot je vodila skozi krasen gozd. »Ah, kako idilično lepo je tukaj!« vskliknem vsa radostna. Kmalu potem zagledam malo najino posestvo, polbeljeno poslopje, z novimi rudečimi krovci kriti!

»Veseli me, da ti tu dopada, Malvina!« deje ljubi moj soprog. Potem nekoliko žalostneje pristavi: »Bog daj, da ne bi se nikdar pokesala, da si zamenila radosti, ki jih nudi veliko mesto, s trudom nadeželnega življenja!«

To rekšemu poljubim roko ter odvrnem: »Verjemi Milutin, da imam dobro voljo, da ti »nadeželnosti ta trude olajšam!« Zdajci združita voza na borjač, kjer nas novo dolece zbrani hlapi in deklet z veselimi klici pozdravijo. Milutin skoči z voza ter me liki otroka vzdigne z njega. S solzami v očeh sem potem poslušala vse obile čestitke poslov ter radostna vzprejela podarjene mi vence.

Milutin me na to pelje v vežo, dočim Ivanka izročim vence.

»Kaj čem ž njimi?« povpraša me deklica.

»Le jih obdržij. Ko se posušijo, hočem jih shraniti v spomin na današnji dan!« odvrnem jaz.

zato se poslednja leta napeli vse moči, da bi zavirali razvoj našega naroda; začeli so pravo vojsko proti vznašajoči samozavesti njegovi; izumili nove načrte za njegovo potujčevanje.

Sredi slovenskega prebivalstva snujejo zasobne šole, katerim je glavna naloga, odtujevati deco slovenskih starišev njihovi narodnosti, vcepjevati ji od zgodnje mladosti zaničevanje do materinega jezika in pripravljati jo tako za poznejše pripravno orodje v potujčevalne namene.

In mi, ki smo uže toliko zgubili, ali bomo mirno gledali, kako se nam jemlje kos za kosom našega sedanjega posestva? Slovenec, ozirajoč se po prekrasnih okrajih Štajarske, Koroške in Tirolske, neumečih sedaj ljubega slovenskega zvuka, mora tožno vsklikniti s slavnim pevcem »Slavy dcery«:

»Ah tá, glej! dežele pred mojim očesom solzečim Nekdaj zibel a — sedaj naroda mojega grob.«

Ali bomo res dopuščali, da se ta grob vsled naše malomarnosti razširi in da se vanj pogrezne še oni košček narodnega življenja, kar nam ga je ostalo po tisočletnem zatiranju?

Ne, nikdar ne! Minuli so časi duševnega robstva in iz istega izvirajoče splošne apatije. Jednako drugim prosvetljenim narodom mora tudi narod naš pokazati svojo življensko moč. In to moč, tako upamo vsaj — on tudi pokaže.

Minulo je leto, odkar smo praznovali za krščansko vesoljno slovanstvo jako imeniten spomin — tisočletnico blažene smrti sv. Metoda. Kakor ostali bratje naši po prostranem slovenskem svetu, tako smo tudi mi Slovenci proslavljali primerno ta spomin; tako smo se tudi mi hvaležno

spominjali tega, kar sta sveta slovanska blagovestnika Ciril in Metod storila za nas. Poleg neustrašljivih, prepričevalno zgovornih oznanovalcev zvišenih krščanskih resnic bila sta tudi iskrena zagovornika pravic slovanskega jezika, dobro vedoč, kolike vrednosti je materiu jezik za vero in omiko. — In ta jezik, kteri sta pred več, ko tisoč leti sveta slovanska brata s plamenečo zgovornostjo branila; ta jezik, kteremu sta uže tisto dobo priborila veljavo, kakoršno ni imel nobeden drugi tedanjih živih jezikov; ta jezik, to sveto dedščino, hočejo nam sedaj vzeti narodni naši nasprotniki! A, Slovenci! ne motimo se — za vzetim jezikom ali pa tudi kar zajedno — zastavili bi smrtinosno sekuro radi še na našo katoliško sveto vero. — Kaj je torej naravnjše, kot da smo si v obrambo teh svojih svetinj ustanovili družbo in da smo tej družbi v trajni spomin vlane tisočletnice dali ime po slovanskih sv. apostolih, prvih razširjevalcih naše svete vere, ter prvih zagovornikih in braniteljih našega jezika?

Slovenci!

»Društvo sv. Cirila in Metoda« deluje pravilno od letošnjega občnega zbora, ki je bil v dan sv. slovanskih blagovestnikov dne 5. julija. O namenu te družbe ne bomo govorili, znan je vsakemu, ki se količkaj zanima za to, kar se med nami godi. Pomen družbe pa je velik; a spolniti bo svojo nalogo mogla le, ako jo bode slovenski narod podpiral tako, kakor se taki družbi spodobi.

Bratje naši na Koroškem, v tem nekdanjem središču Slovanstva nimajo niti jedne slovenske šole in vsa nji-

dan pekla »fine paštice« in druge sladčice. s čimer sem si bila pridobila mnogo hvale. Tudi tukaj sem hotela sama kuhati zase in za Milutina; dekli pa sem izročila kuhanje za posle.

Pri kosilu se je zdelo, da Milutinu jedi dobro grede v slast. Če sem ga pa po nekoliko dneh popraševala: »No, Milutinče; kako ti dopada ta jed, onda mi je odgovarjal: »Dobro, dobro, zlato moje dete; samo moja teta je nekoliko drugače pripravljala take jedi; le povprašaj deklo v kuhinji, Malvinica!«

A jaz deklo v kuhinji, rudečelične Maričke nisem popraševala. Kaj še! Saj sem imela svoje »kuharske bukve«. V njih sem pridno čitala ter potem skusila v potu svojega obraza, da bi za Milutina napravila »kaj dobrega«. Pri tem sem rabila dišavine: poper, cvečiče itd., saj dišavine podeljujejo jedem dober okus. Ali navzlic temu, ah, tako redko sem videla, da bi bile te jedi mojemu možu dopadale! In vendar treba mu je bilo dobre krepčalne hrane, ko je ves vspehan dohajal »poilja domov!«

Bilo je ob žetvi. Moj Milutin pride neki dan pregret h kosilu. Napravila sem bila baš močno poprano juho in piščanca, ki se je pekel ure in ure. Milutin pokusi, potem oboje porine od sebe.

»Prinesi mi nekoliko tega, kar postijedo, Malvina; kajti lačen sem liki volk!« deje razdražen. »Sebi pripravljaj sladčice, kakoršne koli hočeš; a jaz sem navajen priprostim jedem; priproste jedi meni ugajajo!«

Jaz udarim v jok. Milutin je sicer skušal, potolažiti me; vendar ga slaba volja ni hotela minoti popolnoma. Prepričala sem se bila tudi, da je oni dan

PODLISTEK.

Kako se je Malvina učila gospodinjiti.

Resnična dogodba; po nemški pripovedi gospe »« spisal Janko Leban.

Bilo mi je usojeno, da postanem gospodinja. Imela sem moža, kojemu sem bila darovala svoje srce, slediti na skromni dom, ki si ga je bil ustanovil na malem podedovanem posestvu, daleč od naše krasne prestolnice. Spoznala sva se bila na Dunaji, kamor se je bil pripeljal za veselje. Ves zaljubljen mi je trdil, da ga je očaral zvonki moj glas. Meni pa je brhki mladenič dopadal tako, da sem bila uže po prvem hipu najinega spoznanja vsa mrtva na-nj.

Kdo popiše veselje in srečo, ki sva jo uživala v svojej ljubezni? Pozabila sva bila ves svet okoli sebe ter žvela drug drugemu. Pa bila sva oba še mlada; jaz jedva stara sedemnajst let. Bodoče svoje življenje sem si menila z rožicami posuto. Ah, to bo pač radost, živeti v svežem zraku na deželi, na strani ljubljenega mladega moža! Se ve, da nisem niti trenotek mislila na to, bom li tudi umela — »gospodinjiti!«

Pa kaj, saj nisem toll trde glavice, nel Kupila sem si »Umno gospodinjstvo«, kuharske bukve« ter jih časih prelistovala, beroč zdaj to, zdaj ono v njih. In vse, vse se mi zdelo tako priprosto, da sem menila, da je umno gospodinjstvo le — igrača.

Položivši bukve na stran, skrbela sem zdaj le za to, da pripravim balo. V tem

hova postavna prizadevanja za narodno šolstvo bila so do sedaj neuspešna. Oni gledajo zaupljivo do naše družbe; oni za gotovo pričakujejo od nje pomoči.

Ne veliko bolje godi se bratom našim ob jezikovnih mejah na Štajarskem in Primorskem. Sveta dolžnost naša je vsem pomagati.

Dela je toraj veliko. A tudi vspeh bode lep in trudu primeren, ako bode družba iz slovenskega naroda dobivala podpore, kakoršna je potrebna — in menda bolj od vsake druge vredna.

Slovinci!

Danes govorimo do vseh Vas. Vsak naj po svoji moči žrtvuje za sveto narodno stvar; vsak naj po svoji moči pripomore reševati slovensko mladino narodne smrti.

Uže v začetku naglašali smo, da je narod naš majhen po številu. Zato pa vsacega posamičnika zadevajo tem večje dolžnosti. Naj si jih bode vsak v svesti v polni meri. Le kedar do tega pridemo, tedaj bodemo mogli reči, da je narodni naš obstanek zagotovljen.

Zato naj je ne bode župe na Slovenskem, ki bi ne imela svoje podružnice družbe sv. Cirila in Metod; naj ne bo Slovenca, ki bi ne bil član vsaj jedni podružnici!

Z združenimi močmi dosegli bodemo uzvišeni svoj smoter in v to nam pomozí Bog in sv. apostola Ciril in Metod!

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1886.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Luka Svetec,

prvomestnika namestnik.

Anton Žlogar,

zapisnikar.

Šolske razmere v tržaški okolici.

(Dalje).

Na zadnje stavljeno prašanje odgovarjamo z odločnim: »ne« in to iz več razlogov. Zopet smo zašli na tako stališče, da marsikdo nam bode nelzogibno očital, da branimo i zagovarjamo nemščino v okoliških ljudskih šolah. Poreče na me kedo, da prazno slamo mlatimo, ter ne vemo niti sami, če jo hočemo zagovarjati ali ne.

Da se nam zadnjega ne bode očitalo, očitno še enkrat povemo, da mi smo nasprotni vsakoršnemu tujemu jeziku v ljudski šoli, kajti zadnje naloga ni naučiti otroka tujih jezikov, ampak ga izurit,

kolikor toliko v čitanju, pisanju in računanju, ter mu vsaditi v srce ljubezen do nadaljnjega prebiranja knjig in časopisov. Podučevanje tujih jezikov krađe dragi čas, odmerjen uku v potrebnejših strokah.

Te misli smo uže poprej povedali. Mi ne jemijemo tu nevarnost, ki prihaja slov. narodnosti od nemškega jezika, temuč mislimo le na namen ljudske šole same ob sebi; mislimo namreč na korist ali škodo, ki prihaja od nje našemu narodu. Prosvete, dajte nam šol! — kriči ljudstvo v tem razsvetljenem veku, in večje omike, katero, potrebuje osobito ljudstvo živeč v bližini Trsta. Omika zajemlje se iz šol; in ako se hoče, da se omika širi, da ljudstvo res napreduje, treba je dobrih šol, namreč dobro uravnanih po dobri učni metodi.

Takih pa v tržaški okolici sedaj skoraj ni, ker kakor smo zadnjič povedali, otroku v njih se izučitvemu ni možno stopiti v srednje šole, ne da bi poprej ne pohodil še kak razred mestnih ljudskih šol, kar mu jemlje dragega časa, njegovim roditeljem pa teško zaslužnega denarja.

Koga bi tedaj ne jezilo mislečega, kako ogromnega občinskega denarja stanejo te ljudske šole, ki pa pri vsem tem ne zadostujejo zahtevam sedanjih časov? koga bi ne srdilo, ko vidi, da se občinski denar troši v šole, ki ne pospešuje prave omike, ampak ustanovljene so v pollaščevanje slov. okoličanskega rodu, ter imajo nekakov namen, zavirati zadnjega v omiki, ter delati v to, da zaostaje v omiki za mestom.

Bi li nemški kurzi v okoličanskih šolah tudi zavirali omiko? Nekoliko tudi, ker ure, odmerjene nemškemu poduku, ne mogle bi se obrniti v podučevanje družih za življenje koristnih predmetov; ali vendar bi se nemščina podučevala v slovenskem jeziku, v tem, ko se sedaj predava laščina v laškem in še celo večkrat od učiteljskih moči, ki besedice slovenskega ne umejo.

Počenjanje tukajšnjih rodoljubov je tedaj opravičevalno, ne pa graje in ščunjanja vredno, ker smoter v tirjanju nemških kurzov v okolici jim je bil le ta — da se slovenščina v šolah podkrepi, ter večje pravice zadobi. Dobro vemo, da bi tisočkrat boljše bilo za narodno stvar in za pospešitev omike v okolici, ako bi se tirjale čisto slovenske šole, ali: kdo nam jih dovoli? Vlada ne, ker ona zagovarja nemščino, magistrat še manj, ker njemu je mar le za laščino. Vlada je sicer naravno prav rada dovolila, naj se ustanove prašani kurzi v Rojanu — ali mestna šolska oblast se jej protivi. Ako bi vsa okolica ukrenola enako Rojančanom, bil bi magistrat slednjič morda vendar le prisiljen se udati višjeji volji, čeprav so okoličanske šole od njega odvisne in vzdržavane. Kar se ni dosedaj zgodilo, zgodi se morda v prihodnje.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

O shodu našega i nemškega cesarja še vedno ugibajo časniki, ki vidijo travo rasti. Zadnjič smo poročali o domišljijah italijanskih listov, naj danes še dostavimo sanje nemških časnikov. Ti časniki večinoma trde, da sta se oba cesarja dogovorila, kako postopati zoper Rusijo, katera vedno bolj pritiska na Nemčijo in Avstrijo glede rešitve vhodnjega prašanja, vlasti pa, da se odstavi bolgarski knez, katerega ruski car ne more več videti. Pravijo dalje, da velevlasti vplivajo tudi na Turčijo, da ne razoroži, ampak da se še bolj pripravi za vojno, ker Rusija dela na to, da izvrši carja Petra velicega oporoko. Trde, da Rusija ni več v zvezi z Nemčijo in Avstrijo, da je osamljena, da se car prestraši in da ostane miren, ker vidi, da je vse zoper njega, če tudi je v Rusiji občna želja, da se reši vhodnje prašanje. Tako govore večinoma nemški časniki; a iz vsega se vidi, da odkrivajo le lastne želje, ker so sovražni Slovanom, o sklepih v Gostinji pa jim je prav toliko znano, kolikor nam. Če tudi je res, da Avstrija od leta 1854 ni bila Rusiji prijateljica, vendar menimo, da je uvidela, koliko jej je škodilo nje neprijateljsko postopanje proti Rusiji, če tudi ni skusila ruskega orožja.

Ne moremo tedaj verovati, da bi sedanja avstrijska vlada raztrgala zvezo s Rusijo, ker to bi jej bilo silno nevarno, vhodnjega prašanje brez Rusije ni mogoče rešiti, i nemško prijateljstvo tudi ni tako trdno, da ne bi se moglo pretrgati danes ali jutri; nemški satrap Avstrija vendar ne more biti, ampak treba, da stoji na svojih nogah; mi naravnost trdimo, da v Bismarka, i da bi nosil darove, nemamo i ne moremo imeti nobenega pravega zaupanja; vse njegovo prijateljstvo do Avstrije je oprto le na korist in varnost Nemčije, malo mar pa so mu avstrijski interesi. Kdaj se je tudi Bismark brigal za naše interese? Kde so dela, kde so dokazi? Obljuba sicer dolg dela, a politika sploh ne pozna tega pregovora, še manj pa Bismark. — Zadnja poročila oporekajo nemškimi časnikom in poročila se, da se ruski minister zunanjih zadev snide z Bismarkom ter da tudi Rusija pristopi k sklepu v Gostinji. To bi bilo želeži v prid obdnega miru in utegnolo bi tudi olajšati presekanje gordonskega vozla, vhodnjega prašanja.

Taaffe vlada sedem let. V vsakem novem letu, kar Taaffe vlada, prinašajo časniki o njegoveji vladi sodbo, ki nosi tisto barvo, s katero so časniki sami pobarvani. Njegovi nasprotniki so s početka na prste šteli dni, kdaj bo konec njegove vlade, a zelo so se motili, njihov račun ni bil prav; sedaj so to računanje večinoma uže opustili, udrihajo pa po njem še, če prav vidijo, da imajo preslabo cepce za njegove trde kosti. Nekateri listi si pomagajo tudi s zvijačo, taki sedaj o njegoveji sedmeji obletnici mej drugim trde, da se je Taaffejeva vlada obrnola bolj na levo. Temu ne moremo pritrditi, ampak prav nasprotno je resnično, temu je najboljši dokaz to, da je bilo ministerstvo iz početka skoraj bolj levici nego desnici udano, in da je pozneje, ko se je stvar drugače zasukala, odstopilo več ministrov, ki so škilili na levo, cesar se ne more trditi o možeh, ki so bili poklicani na njihovo mesto. Ta tolažba je tedaj piškava. Taaffejemu ministertvu gotovo ni bila pot z rožicami postlijana, ko je ono nastopilo, dobilo je grozen nered, vse je bilo zamotano i zapleteno, zmešnjava je bila skoraj babilonska. Taaffejevo ministerstvo je vendar tem zmešnjavam večidel konec storilo ter napravilo v državnej upravi boljši red, in kdor je pravičen, ne more tajiti, da se je za zboljšanje socialnega življenja in za splošen napredek vendar le precej storilo, to pričajo zakoni, skleneni v državnem zboru. Pri vsem tem pa je zelo obžalovati, da se je na narodnost skoraj popolnoma pozabilo, § 19. državnih osnovnih zakonov je ša danes mrtva črka, dokler pa se ta ne izvrši, ne bo i ne more biti miru mej raznimi narodi. To je stvar, vedno nujnejša, vedno bolj vpijoča, k malu se mora rešiti, i če je ministerstvo še za časa ne vzame v roko, naredi si sama pot preko polomljenih ministerskih stolov.

Dalmatinski državni poslanci neki pripravljajo spomenico, v katereji izreko težnje hrvatskega prebivalstva Dalmacije; to spomenico izroče vladi, še predno se zopet odpre državni zbor. Od tega, kako vlada to spomenico sprejme, bode odvisno, pridejo li ali ne dalmatinski poslanci v državni zbor. Spomenica zahteva enakopravnost hrvatskega jezika v državnih in avtonomnih uradih na Dalmatinskem. O tej stvari je sklenol uže dalmatinski deželni zbor zakon, ki pa ni še potrjen.

V Budimpešti se je 15. t. m. odprla zgodovinska razstava vprico dostojanstvenikov in vseh generalnih konzulov. Mestni župan je naglašal pomen te razstave ter mej gromovitim pritrjevanjem omenil očetovske cesarjeve skrbi, ki je najbolj dragocenene stvari pripustil razstavi. Ministerski načelnik je naglašal, da je razstava imenitna za ves krščanski svet. Pri spominu na one zgodovinske dogodbe budi se tudi spomin na slavne vspehe vojske, katero je podpiralo ljudsko navdušenje. Na zadnje je izrekel svoje prepričanje, da bo narod naudušeno podpiral vojsko vselej, kadar bi bil prestol in domovina v nevarnosti.

Vnanje dežele.

Rusija se pripravlja na to, da zasede Port Lazarev na otoku Korea, ker bi imela tamošnja lepa in dobra luka za Rusijo

velik pomen. Na Angleškem je zarad tega uže cgenj v strehi. Angleži smejo zasesti vsak kraj, ki se jim zdi prilichen, da ne prašajo nikogar, čepa si hoče katera druga država kako stvarico prilastiti, pa je precej vik in krik.

Turška vlada je zahtevala od srbske odgovor, zoper koga se pripravlja za vojno. Srbska vlada pa je odgovorila, da se Srbija preveč peča z vredbo notranjih zadev, da bi mogla misliti na vojno. Vse dotične vesti so tedaj nevtemeljene. Srečen kdor veruje.

Shod delalcev v Bruslju 15. t. m. je bil velikansk, a vse se je vršilo v najlepšem redu in miru. Bojazen, katera se je polastila belgiške vlade, toraj ni bila opravičena, a ta red in mir več govori in daje več misliti, nego navadni izgredi, ker priča o velikeji disciplini delavskega stanu. Kako skrb je ta shod povzročil, priča to, da je mestni župan poklical v orožje vso mestno gardo, ki šteje 6000 mož, da skrbi za red; potem je bilo na mestu nad 600 policijskih uradnikov in žandarjev. Poleg vsega tega je stalo v orožji 6000 vojakov, pripravljenih na prvi migljaj stopiti v dejanje in posadke bližnjih krajev so imele ukaz, na telegrafičin poziv proti Bruslju udariti. Kolik strah! — Opoludne je bil vhod v mesto, nad 30.000 delalcev je ponesno, pa popolno mirno korakalo v mesto v popolnem redu in miru, nosili so velike plakate, na katerih so zahtevali splošno volilno pravico in amnestijo. Ljudstvo jih je jako sočutno pozdravljalo ter s cveticami obsipalo. Vodje delavcev so prepovedali delavcem vsako vpijančljivo pijačo ter so sami skrbeli za red, vse vedenje je bilo dostojno in čudovanja vredno; ni najmanjšega nerada ni bilo. Prav s tem pa so delavci več dosegli, nego z najsrditejšim bojem. Toliko prostega ljudstva in tak red, to imponira!

V Belfastu so bili ponoči od sobote na nedelo zopet hudi nemiri. Oboroženi protestanti in katoličani so štiri ure drugi na druge strelali; mnogo je mrtvih in ranjenih; še le proti jutru se je vojaštvu posrečilo zadušiti rabuko in krvolitje ustaviti.

Angleško ministerstvo je 14. t. m. imenovalo poseben odsek za presojo irskih zadev. S tem se pač malo opravi; dokler se tiranstvo angleških lordov na Irskem ne zatare, ne bo miru, ampak prej ali slej počí vstaja po vsem otoku in uname se krvava vojna mej Angleži in Ircei, ker ti zadnji ne morejo dalje nositi angleškega jarma. Irsko ljudstvo je katoliške vere, naseljene angleške obitelji, ki so se prisvojile skoraj vsa irska posestva, pa so anglikanske vere, ki je na Angleškem državna vera. Bogati Angleži so na Irskem gospodarji, tlačijo in odirajo katoliško irsko ljudstvo, kolikor je morejo pod varstvom trdega poljedelskega zakona. Vsled tega so se Ircei začeli upirati, ustanovila se je deželna zveza, zahtevati se je začel poseben parlament za Irsko in vstala je krvava svada. Pa tudi Angleži so se združili pod imenom orangistov, pa ne samo za brambo, temuč, ker so pod brambo vladnih gosposk, ščuvali so povsod Irce tudi s zaničevanjem verskih obredov. Tako so orangisti povsod na Irskem napravljali slovesne sprovode, katerih so se udeleževali moške, žene in otroci ter s tem zaničevali obrede katoliške vere. Pri tacih sprovodih je prišlo večkrat do krvavih bojev in postali so nevarni, ko so se orangisti oborožili in po vsej Irseji četovali. Le čuditi se je potrpežljivosti irskih katolikov, da uže davno niso vstali in tiranski angleških gosposk iz dežele iztirali. Stvar je prišla do tega, da je angleška vlada primorana spolniti zahtevanja irskega ljudstva, ali pa gibanje v deželi z orožjem potlačiti. Pravica in človečnost zahtevati prvo.

Angleška vlada je sklenola, naj se v Egipt pošlje dva nova indiška polka, ker se popolnoma opešani in bolni angleški vojaki na zgornjem Nilu ne morejo več držati. Lord Salisbury le sploh priporočal, naj se v Egiptu rabijo le indiški vojaki, vi so vročine bolj navajeni, bolj vstrajni in — ceneji. Angleški vojak namreč stane petkrat več, nego indiški, kakor bi indiški vojak, ki je boljji od angleškega, ne bil človek; ali to ni nesramna kramarska politika?

osoren bil proti poslom, da si jim je navadno bil dober in mil gospodar.

Zvečer sem ga hotela nekoliko razvedriti. Zatorej sedem h klavirju ter mu godem in pojem najlepše pesmi, ki sem jih znala. Milutin je ležal na počivalniku. Ko se k njemu obrnem, misleč, da me ves zamaknen posluša, vidim, da je do dobra — »zaspal!« V tej noči sem se čutila neizrečeno nesrečno. Spoznala sem, da nisem kos svoji nalogi in menila celo, da me Milutin ne ljubi več. Kaj mi je tu pomagat ves moj talent, kaj vse druge umetelne spretnosti? Vse to mi v sedajnem položaji ni imelo veljave!

Zjutraj sem bila bolna in revna, in Milutin me je prosil, naj ostanem v postelji. Opoludne vstanem. Dekla Marička je bila kosilo sama oskrbela: juho z jajcem, kislo zelje s cmoki in prekajenim mesom. Milutinu je kosilo šlo vrlo dobro v slast.

»Vidiš, ljuba Malvina, to mi dopada; prepusti torej kuhanje Marički. Ti se brez potrebe mučiš pri ognjišči, ker tega ne umeš!«

Bila sem vsa obupana. Milutin se mi je zdel osoren in nepravičen. Navzlic temu, da sem bila bolna, jezidil je popoludne v mesto. Koliko sem trpela, tega mi ni mogoče dopovedati. Ah, kako srečna bi bila, da bi le tako kuhati znala, kakor Marička. rudečelična ta deklat! Čutila sem se silno nesrečno, da sem imela moža, kateremu je bil, kakor je dejala Ivanka, le »želodec bog!« Tisto noč je prišel moj mož pozno domov. Ko je stopil k mojej postelji, obrnola sem se z glavo k zidu.

(Konec prih.)

Iz Sudana so prišla poslednja poročila zadnji dan meseca aprila. Po teh poročilih je mej pristaši kalifa Abdullah in privrženci kalifov Osman in Ali vstala svada. Ali uleme so razpor poravnali. Ker oba poslednja kalifa nista zaupala kalifu Abdullah, zato je ta javno in slovesno prisegel, da ima dobre misli. Vsled tega se je zedinila vojska vseh treh glavarjev za skupno vojevanje proti Egiptu. Pri vsem tem pa se ni ulegle nezaupanje proti kalifu Abdullah, ki neki misli zapustiti svoja zaveznika. — Namenjeni napad na Egipt angleške vladi ni neznan, zato pa pošilja novo vojsko v Egipt.

DOPISI.

Trst 16. avgusta. (Kolera, kruh in perilo. — Voda Reka ali Nabrežina? — Kratak odgovor na iz Trsta izvirno kritiko.) Reklji smo uže enkrat, da laboni, še celo kolero, božjo šibo, rabijo v svoje agitatorične namene; lepšega dokaza za to pač niso mogli dati iz rok, nego je oni, katerega čitamo v njihovih listih.

Nesramna »Solobarda« in za njo tudi »Mattino«, židovsko maslo, ki pa se hlina avstrijsko-liberalnega značaja, prinesla sta te dni svarilo do tržaškega prebivalstva, češ, naj ne kupuje kruha od Brškice (krušaric iz Ricmanj, Doline, Boršta, Boljunca, Škednja itd.) češ da je mej njimi ognjišče kolere in da najbrže one s kruhom to božjo šibo širijo po mestu ter da je boljše, da krušarice trpe na zaslužku, nego da bi le en meščan umrl. — Znašli so jo, in tržaško ljudstvo hode stvar res verjelo. — Ali naj bi se dale tem lahonom vendar razumeti, da so nam kolero v Trst zanesli iz Italije po zemlji in po kopnem, ne pa iz Ricmanj. Mi smo uže davno pisali, da je naša vlada preveč popustljiva napram italijanskim gostom, katerih vsako leto privandra v Avstrijo na tisoče in tisoče, mi smo izrazili bojazen, da ti italijanski delalci zaneso k nam kolero in v resnici se je to tudi zgodilo. Ne le v Trst, temuč tudi v Ricmanje so kolero žalibog zanesli Italijani iz obljubljenega dežele, delalci, ki so prišli sem našim jemati kruha.

Lahonski listi so se imeli takrat oglašiti in z nami vred vlado opozoriti, da bi se moral tem delalcem iz okužene Italije prepovedati prestop v Avstrijo; potem bi jim kedo veroval, da se res brigajo za blagost Trsta.

Tako pa moramo reči, da delajo tudi iz kolere kapital za Iredento, kar pa je pred Bogom in ljudmi predržno in se mora maščevati nad hudobneži. Brškice zaradi te agitacije še ne pomro od glada, Bog previdi na drugem kraju, ali naši ljudje naj si dobro zapomnijo te stvari za one čase, ko pride kak cikorjaš pravit jim, kako dobri so Italijani, koliko kruha dajejo Slovincem itd.

Ker smo pa uže pri kolero, naj nam bode dovoljeno prašati Italijance, kedaj začno pošiljati prat v Benetke, ali v Piran, Rovinj itd.? Kolikokrat so uže pretli pericam okoličankam z enakim štrajkom, poskusili so celo, pa nišlo. — Pa ko bi tržaško umazano perilo ne hotelo več prati okoličanke? Ali se niso uprav zdaj za kolero okoličanke žrtovale za mesto? Znano je, da so okoličanke z umazanim perilom zanesle kolero v sicer jako zdravo okolico; največ peric je umrlo za to boleznijo, in zakaj niso lahonski listi terjali, da se umazano perilo povsod poprej vsaj dobro desinficira, predno se izroči pericam, zakaj niso grajali ti listi magistrata, ko še vedno ni napravil pri Sv. Ivanu pravega kala za pranje, ko morejo perice prati v potoku, v katerem so tu in tam kotlički, v katerih se nabira ves smrad, ki se odceja od umazanega perila. In enaki nedostatki so tudi drugod po okolici. — To, to je bilo treba grajati. Ali Lahon Slovence niti ne spozna za bližnjega in groza je čuti, videti in čitati, kako ti ljudje uže cinično postopajo napram okoličanom; ali se ne boje, da bodo morali kruha stradati in umazani po ulici hoditi; ali jim še ni zadosti božja šiba, katera zdaj Trst tepe?

In zopet čudo, dr. Muudi je bil v Trstu, in je rekel, da je tukaj vse tako uzorno urejeno proti kolero, da se morejo priti sem učiti celo Dunajski zdravniki.

Dr. Mundi je bil le par ur v Trstu, pa je uže tako odločno sodbo izrekel. Da bi bil le nekoliko pokukal v okolico, bil bi se prepričal, da imamo poleg Sv. Ivana in Rojana par kotličev, kder se prav vidno nabira kolera.

Magistrat bi bil uže davno lahko pomagal v tem obziru, in ako bi bilo sploh pravo gospodarstvo v Trstu, uže davno bi bilo v Trstu vode v obilici in nikder ne bi se voda in smrad v pod- in nadzemskih kotlih ustavljala in napravljala v Trstu raznih ognjišč nalezljivih bolezn.

Ker smo pa uže pri vodi, ne moramo si kaj, da ne bi omenili oferte, katero je napravilo vodovodno društvo »Aurisina« tržaškemu mestnemu svetu. Znano je, da društvo Aurisina uže od nekaj Trst prevideva s pitno vodo, katera se izliva iz kraških votlin v morjo tam zad za Miramarjem. — To društvo je naravno nasprotno vsakemu drugemu vodovodu, torej tudi vodi Reka-Biatica, kajti ko bi ta voda prišla, bi moralo društvo Aurisina malo da ne likvidirati. Uprav zato pa društvo Aurisina vedno in vedno išče novih studecev po Krasu in v tržaški okolici, in se mu je nekda posrečilo, dobiti na več krajih toliko vode, da z ono množino, katero daje zdaj Nabrežina, pomnoženo še z nekaterimi novimi vodovodi bi društvo moglo Trst za vse čase preskrbovati z dobro pitno vodo in sicer v vsakej množini. Tako saj trdi vodstvo društva Aurisina, in ker so pri društvu jako vplivni tržaški kapitalisti, prav lahko je mogoče, da zmaga Aurisina s svojo ponudbo, in da gre Reka za zdaj po reki. To utegne biti mnogim posestnikom tam na Krasu in v Berkinih celo jako ljubo, nekaterim bogatinom pa neljubo. Kedor pozna razmere uže ve, komu bi bilo to ljubo, komu neljubo.

Zarad vode toraj nastane boj, morda celo hud boj, po katerem se le utegne priti vendar enkrat prašanje vode za Trst do zažejene rešitve in bodo rešeni tudi nekateri notranji posestniki nadloge in bojazni, drugi pa sladkih sanj.

Uprav zato pa se nam je potrebno zdelo, da nekoliko razjasnimo naznanilo društva Aurisina na zadnji strani denašnjega lista.

Ker smo pa uže pri vodi, zdi se nam potrebno poslati tudi nekega dopisnika v »Slov. Narodu« nekoliko na hlad v vodo, da se mu poleže in umiri prevroča kri. — Temu dopisniku ne odgovarjamo, ker odgovarjati se da sploh le na take napade, ki imajo vsaj kaj stvarnega v sebi; ali mi se obračamo samo do uredništva omenjenega lista, katero ima svoj sedež v Ljubljani in torej ne trpi prehude vročine, naj nam ono pove, kedaj in kje v dopisu iz Trsta v našej 64. letošnji številki smo mi Nemce povzdigovali? Kedor zna čitati in čita, da ne doklada svoje pregorko fantazije, iz omenjenega dopisa razume, da se dopisnik šalil iz Veikonomceev in Lahonov, kateri so našopirili priprosto igračo tako na visoko, da bi bil človek moral misliti, da gre za drugo vojno pri Visu, kar znači tudi toliko, kakor: »parturiunt montes, nascitur ridiculus mus«. — In ko ne bi bili še rekli, da Nemci so potrebovali pomoči Slovanov ter da gorje Italijanom, ko bi še le imeli na morju tekovati z Dalmatinci, se Slovani, ko ne bi bili sploh imenovali, izrečno imenovali Lahone in Veikonomce šoviniste, naj bi še vse bilo; ali tako moramo pač le obžalovati, da je tako vroče in Boga prositi, da pošlje zopet nekoliko dežja. — Resnega odgovora enaka stvar ni vredna, akopram bi se mogoče terjati od slov. dnevnika: »qu'il ne travaille pas pour le roi Sègù, qui par sa bêtise avait tout perdu«.

Iz Koperščine, 16. avgusta. Vsako podvzetje, bodi si privatno ali javno, dolžno je gledati razen svoje koristi, da zadovolji tudi občinstvo, od katerega udeležnja je odvisen obstanek dotičnega društva. No kopersko parniško društvo (»Società di navigazione di Capodistria«) tega ne ve, ali pak noče vedeti. Omenjeno društvo ima dva parnika, »Vergerio«, »Carlio«, katera potujeta iz Kopra v Trst. Eden od teh varnikov potuje trikrat na dan, a drugi enkrat iz Kopra v Trst in obratno. Osemdeset po sto potnikov daje okolica koperska, t. j. slovenskih kmetov, katerih hodi na stotine vsak dan z svojimi zemeljskimi proizvodi v Trst. Vsak, kdor potuje parnik iz Kopra v Trst ali obratno na parniku koperskega društva, prepriča se, kako se surovo in ne vlijudno postopa z slovenskimi kmeti, posebno pa z deklicami od strani nekaterih mornarjev omenjenih parnikov. Gg. kapetana, katera zapovedujeta na obeh parnikih koperskega društva, ta sta Slovana, eden je iz Bokekotorske, drugi iz kvarnerskih otokov. Oba sta na glasu radi svojega poštenja in radi svoje izvauredne enerzije. Jaz ne vem, zakaj ne stopita na rep svojim podložnim mornarjem, kateri se osojujejo postopati surovo in ne vlijudno z priprostimi kmeti in kateri večkrat napastujejo nedolžno slov. deklice.

Jaz mislim, da vsak potnik ali potnica, kateri pošteno plača vozno, z vsem pravom more tudi zahtevati, da se spoštuje in da se vlijudno z njim postopa, kakor z vsakim drugim meščanom.

Slavno vodstvo koperskega parniškega društva moralo bi paziti na svoje službenike in ukazati jim strogo, da morajo biti obzirni in vlijudni napram občinstvu, katero mu daje največ dobička. Če slavno vodstvo omenjenega društva ne sprevidi tega, jaz bi svetoval g. Cesarju, kateri je začel delati konkurenco koperskemu društvu, da postavi stalen parnik v Kopru, kateri bi imel potovati vsak dan iz Kopra v Trst ob šestih in pol zjutraj

in ob štirih in pol zvečer in obratno iz Trsta v Koper. Jaz ne dvomim, da ne bi kmetje koperske okolice vsi rajši potovali z njegovim (Cesarovim) parnikom, ker bi se z njimi brez dvombe boljše in vlijudnejše postopalo, nego na parniku koperskega društva.

Jaz za zdaj nočem spominjati ponantanko nevljudnosti in surovosti od strani mornarjev omenjenih parnikov napram slovenskim kmetom, in posebno slovenskim deklicam — ker bi moral spominjati osebe — no prihodnjic, če bodem pristljen, ne zamolčim niti njih.

Iz Št. Andreža. (Izv. dopis.) G. dopisnik od tukaj v 62. šte. »Edinosti« pravi mej drugim: »O našem županu se pa mnogi pritožujejo, da je zelo nagle jeze in da se v časih neprimerno vede z ljudmi, ki pridejo k njemu po opravilih«. Dalje se mi očita, da sem premalo potrpežljiv z ubogimi.

G. dopisnik, ki ve le to povedati, kar je slišal praviti, lahko bi dokazal, da mi dela krivico. Ker bi pa moji dokazi utegnoli provzročiti katero zdražbo, raje molčim. Kdor me pozna, ve, kaj sem in kaj nisem; pred onimi pa, ki me ne poznajo, ni se mi treba opravičevati.

Kar se tiče ubožih, jaz vrednim delim, lenuhe, ki bi si lahko vsakdanji kruh zaslužili, svarim. Kdor bi šel z miloščino v rokah v krčmo, miloščine brez velike sile zopet ne dobi. — Potrebim v velikej revščini, ki si sami ne morejo pomagati in tudi nemajo takih, ki bi bili dolžni za nje skrbeti, pošiljam pomoč na dom, tu ti če za njo ne prosijo.

Glede skupnega kosila dne 18. avgusta vsakega leta moram omeniti, da so tuk. občinski odborniki res ostali po končanem kosilu v krčmi, iprali na krogle, ter se navadno razšli še le proti večeru ali zvečer. — Kar je g. dopisnik več o tem povedal, ni res.

Šolo smo pripravljali Št. Andrežanje sami zidati, če nam slavni c. kr. okr. šol. svet garantuje, da se v zidanje vloženi kapital ne izgubi in tudi ne zmanjša ter bode donasal obresti (najemščino) po odbitem hišnem in dohodninskem davku po 5%.

Da je tuk. obč. starešinstvo sklenilo novo cerkev zidati, to je znano. — G. dopisnik bo povrh tega tudi vedel, da je zidanje cerkve delo, ki potrebuje množega preudarka in se ne da od danes do jutri izvršiti.

Bil sem že vprašan, zakaj sem zopet sprejel izvolitev za župana, ker sem videl, koliko sitnosti je z županovanjem združeni pri takej spletki, kakor je bila pri nas; čemu ne živim raje sam za se oddaljen od občinskih zadev ter se ne izognem ljudem, ki mi hočejo metati polena pod nogo. — Nameroval sem odpovedati se županovanju, ako bi bil zopet izvoljen. —

Glede na to pa, da se mi v enej dobi ni posrečilo marsikaj v korist občine izvesti, kar sem bil načrtal ali že začel; gledé na to, da uživam v masi ljudstva zaupanje in sem bil tudi enoglasno zopet izvoljen za župana; gledé slednjič na to, da se nočem udati nasprotniku, ki me izpodriva vsled osebnosti brez ozira na občinsko korist: sprejel sem zopet krmilo občine in sem prepričan, da se po viharji zrak čisti in solnce miru in sprave zopet prisije. — Ako bi pa kdo vendar le delal zdražbo, delaljo bo na svojo lastno glavo. — Kdor bi družemu jama kopal, prigodi se mu lahko, da sam vanjo pade.

S tem končujem in upam, da se mi kakor danes ne bo treba več v javnosti oglašiti.

V Št. Andreži, dne 8. avgusta 1886.
Nanut, župan.

Iz Klanca 12. avgusta. (Izv. dop.) Kot nepričakovana, prežalostna osoda, pretresla nas je novica, da je preminol v svojem življenju prečestiti gospod župnik Ivan Svet v Ricmanjih kot žrtve svojega poklica zaradi epidemije bolezni. Podučeval in vodil je pokojni svoje verne v tukajšnjem kraju nad sedem let v pravem krščanskem življenju. Kako priljubljen dušni pastir je bil mej svojimi vernimi, pričal je njegov odhod iz Klanca v Ricmanje, ko so siehernemu pri odhodu pričujočemu zaigrale svitile solze v očeh. Da, ni ga bilo človeka, koji bi bil vesel njegovega odhoda, in slišalo se je splošno mnenje, da težko dohomo enakega nastopnika. Pa ne samo v krščanskem, temuč tudi v narodnem duhu je bil pravi voditelj in buditelj svojih vernih. Posojeval in daroval je ljudem svoje knjige in časopise, ter jih ko so prečitali v časopisih narodnost zavdevajoče članke vedno vzbujal z besedami: Taki bodite za svoj narod, trdi kot jeklo, ne udajte se lahonom, koji vam nič dobrega ne žele, spoštujte svoj jezik, ter bodite ponosni nanj, koder hodite, saj imamo Slovenci več bratov, nego Italijani, zakaj bi torej mi njim svojo narodnost prodajali. Pospeševal je sploh našo slovensko stvar, ter bil na več slovenskih časopisov, kakor i na družbo sv. Mohora in »Slovensko Matic« naročen. Bil je pa tudi gneten podpornik tukajšnjih ubogih. Zatorej pa so se nekateri tukaj zbrali, ter

naročili in plačali tukajšnjemu g. župniku naj napravi na osmi dan dne 11. t. m. sv. mašo kot na dan pogreba za preljubljenim jim pokojnim dušnim pastirjem, koji je še posebe povabil verne priti k sv. maši, pri kojoj so peli peveci črno mašo pod vodstvom g. učiteljevim, ter po končanej sv. maši zapeli nagrobnico: »Na gomili, v prežalostni spomin Njegove smrti. Kljubu velikemu delu se je zbralo pri sv. maši dosti vernih, koji so iz cerkve grede z žalostnim srcem ter objokanimi očmi hodili proseči: »Večni mir Njegovej duši, blag Mu spomin«.

Domace in razne vesti.

Cesarjev rojstni dan se letos ne praznuje s tisto gromečo navdušenostjo, kakor druga leta, ko je ljudstvo smelo in moglo dati otuška svojemu patriotizmu na raznih veseljih. Nemila osoda letos našemu ljudstvu zabranjuje vse manifestacije drugih let. Včeraj zvečer je godila po mesto le vojaška godba, ali te se je prjelo na tisoče ljudstva, ki je po mestu v enomor klicalo »Živio in Evviva«, morese reči, da je bilo kakih 6000 ljudi za godbo. — Omembe vredno je, da je Lloyd dal razsvetljati vse svoje parnike, kolikor jih je v luki in da so na teh parnikah pržigali tudi umetni ogoji. Denes so vse lađije v zastavah, in bila je velika maša pri Sv. Justu, katere so se udeležili vsi c. k. uradniki, mestni zbor, konzuli itd. v velikej paradi.

Demonstracija od včeraj zvečer. Ko je bila vojaška obhodka končana in je ljudstvo še po ulicah sprehajalo se, ter so se tu in tam slišali klici »Evviva« in »Živio«, je to nekateri lahončiči tako jezilo, da so se drznoli kričati »Evviva Italia«, »Evviva Garibaldi« itd. — Policija je par pobalinov tudi vjela in zaprla, pa so le minorum gentium, par »figarova«, par natakarjev l. Ali ljudsko maso je ta stvar tako razkačila, da se je kar razdelila na tri krdele, od katerih eno je šlo pred uredništvo »Solobarda« in tam razbilo tablo, okna in vse, kar je našlo; drugo krdele je šlo pred uredništvo »L'Indipendente« in je tam tudi pobilo razne šipe; tretji odedel pa se je valil proti hiši »Unione Ginnastica« in je tam začel kamenje lučati v šipe. Tam bi se bilo kaj hušnega zgodilo, da ni bil močni odedel stražnikov pri rokah, ki so ljudstvo pomirili in nekatero prevročje celo aretirali. Policija je imela sploh polno opravilo, da je mir vzdržala in da se ni zgodila kaka nesreča.

V ulici Torente je bilo okoli 10 ure na tisoče in tisoče ljudstva, ki je pred našo tiskarno demonstrovalo z ogromnimi z ogromnimi »Živio« in »Evviva« klici. —

Solobarda, ki vedno ščuva ljudstvo na nas, doseglja je baš nasprotno; kako istinit je torej pregovor: »Kedor drugim koplje jama, sam pade v njo«. Tudi nam je omeniti, da so na velikem trgu cesarsko himno peli tudi po slovensko, kar zopet kaže, da je ljudska masa v Trstu po večini slovenska.

Kaj koristi zabranitev vesellic? Društvam so prepovedane veselice, gostilničarjem pa ne. Danes društvo »Austria« ne sme imeti veselice pri »Mondo Nuovo«; veselico pa je napovedal gostilničar in ljudi bode danes zvečer pri »Mondo Nuovo«, prav toliko, kakor da bi društvo »Austria« imelo svojo veselico. Kak namen ima torej prepoved?

Gosp. vitez Stalitz-Vairisano se je odpovedal časti mestnega zastopnika in deželnega poslanca v Trstu in to odpoved izročil mestnemu županu. To odpoved je brez dvombe provzročila — vodaj G. Stalitz je namreč načelnik družbe nabrežinskega vodovoda, in tej družbi gre hvala, da se je trudila za zdravo pitno vodo v Trstu ter je tudi v resnici za skrajno potrebo preskrbela, če tudi je mestni magistrat to koristno stvar vedno bolj oviral, nego podpiral, ker nekaterim udom mestnega za-topa teče uže v grlo Biatica in Reka in morebiti še bolj sok iz tamošnjih vinskih trt, ker ta je neki jako zdrav, posebno če steklenice dobro pokajo i ni treba seči v žep. — A vsa ta dohrota bi zdaj, ko imamo kolero, nič ne pomagala; gorje Trstu, da danes nema nabrežinske vode, ker je skoraj vsa druga voda okužena — ne po našem, ampak po magistratovem prepričanju, ker on je skoraj vse druge vodnjake in studence zaprl — kako bi danes še zdravo vodo pili? — Pa pustimo te opazke: Vodstvo nabrežinskega vodotoka je nedavno podalo ponudbo mestnemu svetu, da hoče pod gotovimi pogoji preskrbovati vse mesto in vsa tržaško okolico s potrebno zdravo pitno vodo. Te velevažne zadeve doslej ni bilo na dnevni red, kar prav nič ne podpira zagotovila mestnega župana o ljubezni, katero je izrekel meščanom o priliki, ko je začela kolera razsajati po Trstu. Županova ljubezen nobenega ne obvaruje kolere, dobra voda je za to boljša.

Za Radezkyjev spominek so darovali nadalje ti le poverjeniki del.

podp. društva: Umek Ivan str. 20 kr., Umek Ivan ml. 20 kr., Zlobic Anton 10 kr., Svagel Andrej 20 kr., Frank Ivan 10 kr., Zore Ivan 10 kr., Andreičič Franc 20 kr., Ličen Andrej 30 kr., Gomizel Franc 20 kr., Pirih Ivan 10 kr., Fabijan Josip 20 kr., Pipi Janez 10 kr., Stare Franjo 20 kr., Mihčič Miha 20 kr., Skočaj Ivan 10 kr., Fakin Josip 50 kr., Goriup Andrej 10 kr., Ferluga Andrej 10 kr., Volk I an 10 kr., skupaj f. 3.30, zadnjič izkazanih 7 — skupaj f. 10.30.

Slovenske stariše v Trstu opozarjamo na današnji oklic do Slovencev na prvem mestu in pa na razpis službe učiteljice za otročje zabavišče pri sv. Jakobu. Stariši, kateri nameravajo svoje otroke pošiljati v omenjeno zabavišče, naj se oglase prej ko prej pri predsedniku tržaške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, v tiskarni Dolenc, Via Torrente št. 12, kder bodo zvedeli tudi vatanjske pogoje za sprejem.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imelo dne 13. avgusta svojo III. sejo. Odobrilo se oklic, ki naj ga blagovolno objavijo vsi naši listi. Zapisnikar predlaga tekoča poslovanja. Otorbor vzame z veseljem na znanje, da je zopet več gospodov prosilo potrebnih tiskovin in pojasnil ob ustanovitvi novih podružnic. Predlog tržaške podružnice glede otroškega zabavišča se presretno in enoglasno odobri. Vseled tega ustanovi družba sv. Cirila in Metoda zabavišče, potrdi pogodbo za stanovanje in vrt in razpiše natečaj za učiteljico. (Gl. razglas.) Glede cerkvenega nadzorstva v svojih baviščih bode družba naprosila in pooblastila zanesljivega slovenskega duhovnika. Predlog, naj zadevo onih 1400 roditeljev glede slovenskih šol v Trstu vzame družba v roke, se sprejme. Dopolni Celovške podružnice vzame se na znanje in nje nameravano postopanje za zdaj odobri.

Tržaške ljudske šole. Iz letnega izkaza, katerega je izdal te dni magistrat, je razvidno, da je bilo v mestu 11 ljudskih šol, katere je obiskovalo 8909 otrok, v okolici pa je 10 ljudskih šol obiskovalo 2731 otrok. V mestu je bilo 71 učiteljev in 76 učiteljic, v okolici pa 18 učiteljev in 18 učiteljic.

Tržaške novice:
Kolera v Trstu. Žalibože se je zadnje dni bolezen zopet pomnožila; od sobote do nedelje je bilo v mestu 16 slučajev kolere, od nedelje do ponedeljeka je zbolelo v mestu 12, v okolici 3, od ponedelka do torška v mestu 16, v okolici 1, od torška do srede dopoldne pa 23 v mestu in 3 v okolici; do danes opoludne je torej zbolelo za kolero v Trstu in okolici 293 ljudi, od katerih je umrlo 173, 54 ozdravilo, 66 pa leži bolnih. — Mej za kolero umrli so tudi 4 vojaki, kar je jako vznemirljivo. — V okolici je kolera najmočnejša pri Sv. Ivanu, v Rojanu in v Kontovelju; pojavila se je na novo na Opčinah. Mej umrli so je največ delalcev, rokodelcev, posebno mnogo ženskih nižih stanov, kar kaže, da se ljudstvo premalo varuje. Povsod v okolici je kolera, le v Škednju in v Lonjeru je še ni.

Pozar. Gorela je pred sinočnem prodajalnicu Ivana Pegana v ulici Scalinata. Zgorelo je precej blaga; gasilci pa so ogenj vstavili v par urah.

Policijsko. Zaprli so Luka M., prodajalca kruha iz Planine, ker je v prepiru znanca s ključem na čelu močno ranil, potem nekega kamnoseka po imenu Momolo, ker so ga zasačili, ko je stezal prste po tujem denarju; nadalje nekega Italijana iz Verone, ker je oskrnil neko malo deklico; zaprli so neko dekle, ki je gospodarju ukradla 70 gl., potem nekega fakina, ker je hotel nekega krčmarja prebesti z nožem, nadalje nekega zidarja, ker je pretepal in ranil lastno ženo in nekega kovača, ker je vkradel nekemu gospodu zlato uro. Nek tat je uže zopet skoro do nazega na ulici slekel pijanega fakina. — 21letni fakin Jakob Albert je sinoči v neke gostilnici močno z nožem ranil 2 osebi, vjeli in zaprli so ga. — Nek lopov je močno rani pouličnega prodajalca Jakopa Penzina. — Zaprli so včeraj tudi 3 razsajalce, 2 usmiljeni in 2 postopača.

IZ sv. Ivana v okolici nam pišejo: Ker pri nas najhujše razsaja kolera, so pobožni Ivančani zbrali toliko denarja, da se bode sedaj bralo več sv. maš v naši cerkvi. Bog večni usliši prošnjo našo in odvrni od nas to strašno bolezen. Pridite pobožni in prosite Boga, da nam pomore. Sv. maša bode vsak dan ob 6. uri zjutraj.

Nov okrajni zdravnik za Rojan. Ker je dr. Janovitz dobil drugo službo, je mestna delegacija imenovala dr. Josipa Zadro okrajnim zdravnikom za Rojan.

Našim zidarjem. 21. t. m. bode dražba na tukajšnjem magistratu za pobelenje velike kasarne. Klicna cena f. 816.

Kolera v Istri. Od sobote do danes je v Ricmanjih zbolelo 6 ljudi za

kolero, v Sočergi 3, v Rovinju 2, v Poreču 2 v Plominu 1, v Piranu 3, najhujše pa razsaja kolera v Izoli, kder je bilo te dni nič manj nego 26 slučajev kolere in je tam od začetka do danes zbolelo uže blizo 100 ljudi za kolero. Tam je torej bolezen veliko hujša, nego v Trstu. Ni se pa čuditi, da se je bolezen v isterskih mestih ugnjezdila; kedor je kedaj videl ozke in vmazane ulice in hiše teh mest, sa ne bode čudil, ako bode tam kolera še hujše razsajala. — Srečna Goriška! Tam je bilo par slučajev, ali v obče je Goriška oproščena božje šibe.

Velika narodna slavnost v Ptujem, katero je v nedeljo 15. t. m. osnovalo »Slovensko pevsko društvo«, in katere so se udeležili mnogi slovenski pevci iz vseh krajev, pa tudi mnogi bratje Hrvatje, izvršila se je slajno nad vsako pričakovanje. Živeli Stajerski Slovenci, hrabri stražniki na nemškej meji!

Razpisana je štipendija rajnega škofa Dobrile letnih gl. 112 — za ubožne dijake, kateri hočejo obiskovati gimnazijo. Štipendijo dobe v prvi vrsti sorodniki škofovi, v drugej vrsti dijaki slovenske narodnosti rojeni v Istri. — Prošnje do 15. oktobra na tržaško namestništvo.

Poštarska služba v Proseku je razpisana. Plača znaša 200 gl., za pisarniške stroške pristojbina 60 gl., in odškodnina za vsakdanjo pot mej Prosekom in Nabrešino 180 gl. Kavcije je vložiti 200 gl. Prošnje se imajo vložiti v dveh tednih pri c. kr. poštne in brzojavnem vodstvu v Trstu.

Vrli naši mornarji na vojnej ladiji Krka so 31. julija 4 ljudi oteli gotove smrti. Krka je bila namreč ta dan v Smirni; prijadrala je mimo nje neka grška, z melonami naložena ladija, morje je bilo jako valovito in hud veter, ki je ladijo prevrnil, da se je takoj potopila. Krka je brez odloga poslala na pomoč svoje čolne, s katerimi so naši mornarji štiri osebe oteli, dva moža pa sta utonila.

Kolera v Italiji zadnje dni po mnogih krajih zelo hudo razsaja; v zgornjej Italiji posebno ob bregovih reke Pada; vsak dan več ljudi zbolijo in umre in širi se bolezen na desno in levo, pa tudi v spodnjej Italiji ni boljše; najhujše zdaj divja v Barleti. Poročilo iz tega mesta od 11. t. m. se piše: Danes je zbolelo za kolero 82 oseb, 49 umrlo. Nadloga je velika. Izmej zdravnikov jih je zbolelo 9; več lekarnic se je moralo zapreti; vsled tega nemamo nobene pomoči več; ljudje moro brez zdravniške pomoči. O razkuževanju ni govora; še mrtvaških trup ni; mrtvi cele dni okrog leže. — Š, hujša poročila so prišla iz tega mesta naslednje dni.

Dunajska Borsaa dne 17. avgusta

Enotni drž. dolg v bankovcih	85 gl. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	86 . 45 .
Zlata renta	120 . 90 .
5% avst. renta	102 . 40 .
Delnice narodne banke	870 . — .
Kreditne delnice	283 . 60 .
London 10 lir sterlin	126 . — .
Napoleon	9 . 99 .
C. kr. cekini	5 . 91 .
Kr. državni mark	61 . 70 .

Listnica uredništva.
Gospodn Mateju Kente-ju, učitelju v Sežani, s tem potrjujemo resnici na čast, da ni on pisal dopisa iz Sežane v 65 šte. našega lista.

Poglavitni nauki in molitev ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obhajilo, in sv. zakon, zove se mala knjižica katere je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 nove.

Objava.
Podpisano vodstvo si šteje v dolžnost, da javi delničarjem vodovodnega društva »Aurisina«, da je ono danes izročilo tržaškemu županu, svetlemu g. dru. Rihardu Bazzoni-ju, zavezno ponudbo za slavni mestni zbor, da bi omenjeno društvo naše mesto in vso okolico za vsako potrebo obskrbelo z najboljšo vodo v obilnej meri iz studenca »Aurisina«, katerega ponudba: ako bode sprejeta, pride še le pred občni zbor delničarjev za potrditev, kakor se potem tudi preskrbi potrditev politične obistnije. Ker se je nadejati, da se bode predložen načrt, kako preskrbovati vodo, objavil od strani, katerej je izročena skrb za ljudsko blagost, se za zdaj podpisano vzdržuje vsakega nadaljnega in obširnega popisa.
Trst, 14. avgusta 1889.
Vodstvo vodovodnega društva »Aurisina«.

21 vseučilišnih profesorjev, več sto praktičnih zdravnikov, je preiskalo švicarske kroglice lekarničarja R. Brandta po 70 kr. v lekarnah, ter se izjavilo, da so prijetno, gotovo usnešno in neškodljivo zdravilno sredstvo. To naj bi zadostovalo vsim onim, ki se dvomijo o tem izvrstnem domačem zdravilnem sredstvu. Pazi naj se, kupi pristno z podpisom R. Brandtovim.

Cegnarjev Viljem Tell
se prodaja v tiskarni Dolencevi po 10 soldov.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo na svojo
trgovino z dezniki
v ulici Barriera vecchia št. 18 z bogato zbirko svilenih, volnenih in bombažnih deznikov. Svileni od f. 250 naprej, volneni od f. 140 naprej, bombaževi od 80 kr. naprej. — Tudi popravlja pvav po ceni dežnike in solčnike.
104-1 **Giulio Grimm.**

Vsi uradi društva
„Assicurazioni Generali“
nahajajo se od danes v
novoj družtvenej palači
Via della Stazione N. 888-1
(Kolodvorna ulc).
Trst, dne 16. avgusta 1886.

Ivan Pertot & Comp.
v Trstu 10-1
trgovina z vsem na tržaškem trgu nahajajočim s blagom na debelo in drobno. Razpošilja kavo v paketih po 5 kilogramov s povzetjem, na enak način tudi olje, riž, različno sadje, zelenjadi iz južnih krajev, vsakovrstne ribe marinirane in sveže, po najnižej ceni, vse prosto carine franko na pošto naročnika postavljeno. — Kedor želi, naj piše in pošljejo se mu ceniki franko in brezplačno.

Brnsko sukнено blago Friderik Brunner
Brno, Frillhergasse 3.
Oglede pošilja brezplačno in franko, večje zbirke ogledov za krojače nefrankovano.

Tržaška hranilnica
Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razuzno praznikov, in sicer od 9 ure do 12 ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obrestl na knjižice . 3%,
Plačuje vsak dan od 9. do 12. ure opoludne. Zneske do 50 gl. prav precej, zneske od 50 naprej do 100 gl. je treba opovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gl. z od povedjo 3 dni, čez 1000 gl. z odpovedbo 5 dni.
Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/4%,
Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrsko do 1000 gl. po 4 1/2%,
više zneske v tekočem računu po 4 1/2%,
Daje denar tudi proti vknjiženju na posetva v Trstu, obrestl po dogovoru.
Trst, 24. marcija 1883. —9

Razpis službe.
Za slovensko otročje zabavišče pri sv. Jakobu v Trstu razpisuje se služba učiteljice.
S to službo združena je letna plača 360 gl., oplačlina v mesečnih anticpatnih obrokih in prezolačno stanovanje.
Prošnje, katerim je priložiti krstni list ter spričevala o sposobnosti in npravnosti, naj se pošljajo podpisanemu vodstvu najdalje do 5. septembra t. l.
V Ljubljani, dne 14. avgusta 1886.
Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.
Luka Svetec,
prvomestnika namestnik.
Anton Žlogar,
zapisnikar.

Kisla voda, kopelišče RADENCE
a vojo jako obilo matro-lithion-kislino. Goro-dovi pekusi so dokazali, da je ogljeno-kisla Lithion pri protu-kih boleznah najboljša in najvrvejša zdravilo.
Vseled o tlega ogljeno-kislina, natrona in lithiona je rad-vanska kisa voda k. t. specijum pri: protu u, kamnji v ledci, in hurji in ledvi-kan, zlati žili, bram borici, krah ru, sistenci, ledodo-čnih boleznih in pri katarah v obče. Kopelji, stanovanja, restavracija restavracija ceno.
1-26
Pojasnita deže v priložilno crelica v Radence
Pojasnita deže v priložilno crelica v Radence
Pojasnita deže v priložilno crelica v Radence
Zaloga: F. Plautz v Ljubljani, P. Noll-ngrer via gepa Trstu, A. Mazzoli v Gorici v Celju in Mariboru.

LA FILIALE IN TRIESTE
dell' I. r. priv.
Stabilimento Austr. di Credito
per commercio ed industria.
VERSAMENTI IN CONTANTI
Banconote:
2 1/2% annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
3% 8
3 1/2% 30
Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente, 31 corrente e 29 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso
Napoleoni:
2 1/2% annuo interesse verso preavviso di 30 giorni
3% 3 mesi
3 1/2% 6
Banco Giro:
Ban onote 2 1/2% sopra qualunque somma Napoleoni senza interessi
Assegni
sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.
Acquisti e Vendite
di Valori, divise e incasso coupons 1/2%,
Antecipazioni
sopra Warrants in contanti, interesse da convenirsi.
Mediante apertura di credito a Londra 1/2% provvigione per 3 mesi.
effetti 5 1/2% interesse annuo sino l'importo di 1000 per importi superiori da contr
Trieste, 1. Ottobre 1883 20-48

Razkužujoce sredstvo
za stranišča in vsak drug kraj — popolnoma neškodljivo zdravju.
Najbolj ekonomično in povsod rabljeno.
Da se razkuži kako stranišče, zlije naj se vsaki dan notri 2 žlici te tekočine. Za vsak drug kraj stanovanja zadostuje viliti v kako pscdo nekoliko žlic. postaviti posodo v kak kot, ter menjati ga je enkrat na teden.
Samo v Lekarnici ROVIS v Trstu.
V istej lekarni so na prodaj slavno znane
PROTIKOLERICNE KAPLJICE
izvrstno preservativno sredstvo BASTLER-jevo
IZVLECEK iz antilskega tamarinda hladeča in dobro okusna pijača pripočljiva vzlasi za veliko toploto.